

2024 m. rugpjūčio 20 d.

Ligonių kasos primena: prieš mokslo metus svarbu įvertinti vaikų sveikatą

Vasara jau eina į pabaigą, ne už kalnų ir mokslo metai, tėveliams paprastai atnešantys ne tik džiugių akimirku, bet ir tam tikrų rūpesčių. Kad jų būtų mažiau, Kauno teritorinė ligonių kasa primena laiku pasirūpinti Mokinio sveikatos pažymėjimu ir į profilaktinį vaikų sveikatos patikrinimą žiūrėti atsakingai.

Ne tik būtinas formalumas

Visiems vaikams iki 18 metų ir vyresniems mokiniams, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programas, kartą per metus turi būti profilaktiškai patikrinta sveikata. Tai atlikus išduodamas elektroninis Mokinio sveikatos pažymėjimas.

Vaikų sveikatą tikrina šeimos gydytojas ar vaikų ligų gydytojas. Taip pat kas metus būtina apsilankyti pas gydytoją odontologą arba burnos higienistą.

Pasak Kauno miesto poliklinikos Dainavos padalinio šeimos gydytojos Jekaterinos Galinauskienės, šiandien tėvai į profilaktinį vaikų sveikatos patikrinimą žiūri rimtai, daugelis supranta, kad taip ne tik įvertinama atžalos sveikata, užkertamas kelias ligoms, bet ir formuojamas teigiamas požiūris į sveikatos stiprinimą, sveiką gyvenimo būdą. „Tėvai supranta, kad kasmet atliekamas profilaktinis vaikų sveikatos patikrinimas nėra tik būtinas formalumas“, – sako šeimos gydytoja.

Galimybė užkirsti kelią ligai

Profilaktiniai, kas metus atliekami sveikatos patikrinimai leidžia įvertinti vaiko sveikatą, laiku pastebėti galimas problemas. Mokinio sveikatos pažymėjime gydytojas pateikia išvadas apie vaiko galimybes dalyvauti ugdymo veikloje. Dokumente taip pat nurodomos ir pirmosios pagalbos priemonės, jei mokiniui prireiktų skubios pagalbos mokykloje, pavyzdžiui, dėl alergijos ar lėtinių ligų. „Profilaktinio sveikatos patikrinimo metu gydytojas įvertina vaiko psichomotorinę raidą (iki 4 metų), regėjimą, kalbą, klausą, judamąjį atramos aparatą, išmatuoja ūgį, svorį, arterinį kraujospūdį, ištiria psichikos sveikatos būklę, mitybos ir higienos įgūdžius, burnos sveikatą ir kita“, – aiškina šeimos gydytoja.

Pasak jos, gydytojai, profilaktinio sveikatos tikrinimo metu įtarę kokius nors sveikatos sutrikimus, gali paskirti reikiamus laboratorinius ar instrumentinius tyrimus, siųsti pas gydytojus specialistus konsultuotis. „Iš darbo praktikos matau, kad ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams dažniausiai nustatoma judamojo atramos aparato patologijų, ankstyvosios raidos ir regos sutrikimų, – vardija J. Galinauskienė. – Na, o paauglius ir jų tėvus papildomai naudinga informuoti apie fizinį aktyvumą, racionalią mitybą, traumų, nudegimų, skendimo, smurto, ligų ir žalingų įpročių profilaktiką, sveiko gyvenimo būdo ir lytinio švietimo principus. Taip pat tėvams aktualu priminti apie pagal amžių jų atžaloms priklausančius skiepus.“

Stengtis neatidėti vizito

J. Galinauskienė rekomenduoja vizitus pas gydytoją suplanuoti iš anksto – tai, anot jos, leidžia pasirinkti patogiausią laiką ir išvengti ilgų eilių prie gydytojo kabineto. „Pastaruoju metu stebima tendencija, kad tėvai profilaktiškai patikrinti vaikų sveikatą atvyksta laiku ar net anksčiau, nei baigia galioti Mokinio sveikatos pažymėjimas, – sako Kauno miesto poliklinikos Dainavos padalinio šeimos gydytoja ir pabrėžia, kad šis dokumentas galioja vienus metus. – Todėl nereikėtų skubėti tikrinti atžalos sveikatos baigiantis mokslo metams arba paskutinį vasaros mėnesį. Visada atkreipkite dėmesį į tai, iki kada galioja dokumentas.“

Tačiau standartiškai, pasak J. Galinauskienės, vaikų sveikatą suskubama tikrinti vasaros mėnesiais, ypač rugpjūtį. Greičiausiai tai lemia vaikų ir tėvų atostogas. „Jeigu vaiko sveikata nebuvo profilaktiškai tikrinta per mokslo metus, rekomenduojama tai padaryti vasaros pradžioje. Tuomet, gavus gydytojo išvadas ir rekomendacijas, per vasaros atostogas galima pasirūpinti atžalos sveikatos sutrikimų profilaktika ir sveiko gyvenimo būdo ugdymu: daugiau laiko leisti gryname ore, mankštintis, užtikrinti visavertę mitybą ir pan.“, – sako šeimos gydytoja.

Apsilankyti ir pas odontologą

Be šeimos gydytojo patikrinimo, dar reikalinga ir gydytojo odontologo apžiūra. Šis specialistas profilaktiškai patikrina vaiko dantų bei žandikaulių būklę ir prireikus skiria gydymą. Taip pat vizito metu odontologas ne tik įvertina burnos sveikatos būklę, bet ir primena tėvams apie dantų priežiūros svarbą bei galimybę nemokamai apsaugoti 6–14 m. vaikų krūminius dantis juos padengiant silantinėmis medžiagomis (specialia apsauga nuo éduonies).

Ligonių kasos primena, kad Lietuvoje vaikai yra draudžiami valstybės, todėl jiems suteiktos medicininės paslaugos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo

(PSDF) lėšomis. Taigi už profilaktinę sveikatos (taip pat ir dantų) patikrą sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis sudariusiose gydymo įstaigose mokėti nereikia.

Kauno teritorinės ligonių kasos informacija

9 dažniausi tėvų klausimai ir atsakymai

1. Kada reikalingas detalesnis sveikatos patikrinimas?

Jeigu profilaktinio sveikatos patikrinimo metu gydytojui kyla įtarimų dėl galimų sveikatos ar raidos sutrikimų.

2. Ar tėvai gali pageidauti papildomų tyrimų?

Papildomi tyrimai gali būti atliekami, kai juos skiria gydytojas.

3. Iki kokio amžiaus vaiką į sveikatos patikrinimą turi lydėti vienas iš tėvų ar atstovų?

Vaiką iki 16 m. turi lydėti vienas iš tėvų arba atstovų.

4. Kada reikia apsilankyti pas odontologą ar burnos higienistą norint gauti Mokinio sveikatos pažymėjimą?

Iki vizito pas šeimos (ar vaikų ligų) gydytoją arba po jo. Jei skiriamas odontologinis gydymas, Mokinio sveikatos pažymėjimas vis tiek gaunamas.

5. Kokia forma išduodamas Mokinio sveikatos pažymėjimas?

Užpildomas elektroniniu būdu.

6. Kiek laiko galioja Mokinio sveikatos pažymėjimas?

Vienerius metus nuo užpildymo datos.

7. Ar gali būti išduodamas popierinis Mokinio sveikatos pažymėjimas?

Tėvams pageidaujant, asmens sveikatos priežiūros įstaiga išduoda išspausdintą kopiją.

8. Kas turi teisę matyti Mokinio sveikatos pažymėjimą?

Tėvai ar atstovai, gydytojai, visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, vykdamas visuomenės sveikatos priežiūrą mokinio ugdymo įstaigoje.

9. Kur tėvai gali matyti Mokinio sveikatos pažymėjimą?

Prisijungę prie Elektroninių valdžios vartų sistemos.

2024-08-20 Visuomenės sveikatės specialistė Jordana Kurtinaitienė